
INVENTARISATIE URKHOVENSE ZEGGEN 1984-1988

Inleiding

De Urkhovense of Collse Zeggen liggen ten noorden van Geldrop langs de Kleine Dommel. Het is een moerassig gebied met veel riet met hier en daar een wilgen struweel, hoge populieren, enkele eiken en een paar gemengde bosjes. Vanaf de Dommel gezien gaat het gebied over van riet in weiland of akkerland.

Door VWG Geldrop wordt deze Urkhovense zeggen jaarlijks op broedvogels geïnventariseerd. Jaarlijks wordt hier een inventarisatie-rapport van gemaakt. Nu - na 5 jaar inventariseren - is dit rapport uitgebreid met een samenvatting over 1984-1988. In de onderstaande tekst welke de letterlijke tekst uit het verslag is, wordt voornamelijk 1988 beschreven. Onder het hoofdstuk VOGELVARIA worden een aantal voorzichtige conclusies over de periode 1984-1988 getrokken. De soortkaarten van het rapport zijn niet opgenomen.

Met de gemeente Eindhoven is een goed overleg tot stand gekomen over het beheer van die delen welke eigendom van die gemeenten zijn. Bij het lezen van de tekst zal het duidelijk zijn dat bepaalde teksten geschreven zijn naar o.a. de Gemeente Eindhoven, maar ook naar de gemeenten Nuenen en Geldrop en Brabants Landschap. Deze bezitten en beheren ook stukken grond in het geïnventariseerde gebied. Deze instanties ontvangen ook het rapport. Wellicht zijn er Vogelwerkgroepen die deze wijze van rapporteren over willen nemen. Dat is ook de reden waarom de letterlijke tekst van het rapport is genomen.

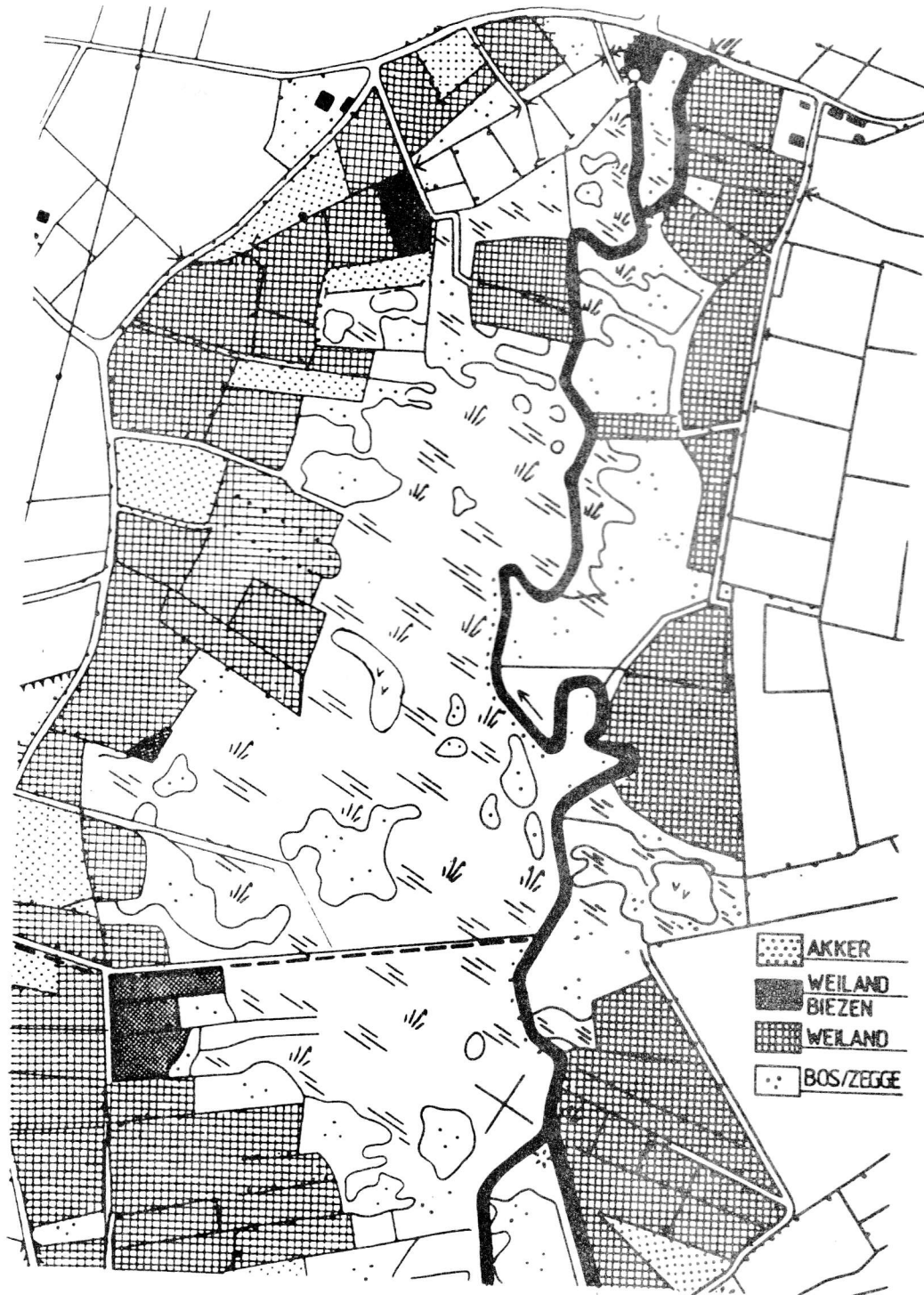
Gedurende de periode 1984-1988 hebben de onderstaande personen geheel of gedeeltelijk aan de inventarisaties deelgenomen:

Henk Coenen, Piet van Happen, Jack Klomp, Ben de Ruyter, Aad Stierum.

Jack, Henk en Ben stelde onderstaande tekst samen.

Algemeen

Bij de eerste wandeling op 6 maart blijkt dat nog volop riet wordt gemaaid. Veel vogels vertonen al baltsgedrag. Het zou wenselijk zijn, een datum vast te stellen waarop het maaien klaar zou moeten zijn. Waarschijnlijk is men door de zachte winter met veel regen en weinig vorst achterop geraakt met het maaien. Er wordt nog tot eind maart gemaaid. De schade aan bomen tengevolge van storm/wind is gelukkig gering. In een weiland aan de Oostkant van de Kleine Dommel is een "Paardestal" opgericht van inferieure kwaliteit en in een weiland aan de Westkant staat nog steeds een stal met veel mest en rollen hooi. Deze soort van onderkomens passen niet in een zo waardevol en kwetsbaar gebied.

Inventarisatie

Dit jaar zijn er gedurende 3.5 maand 11 bezoeken gehouden volgens de bekende wijze. De route werd vanaf het kanaal links buiten om door de weilanden en toegangspaden bij de rietvelden gehouden. Gelijktijdig werd ook vanaf het kanaal langs de Kleine Dommel tot de Collse molen gelopen. Gezamenlijk werd via de Oostkant teruggelopen naar het beginpunt. Deze methode, sinds 1984 toegepast is dus onveranderd gebleven. Wij realiseren ons dat het beter zou zijn om minstens 15 bezoeken per seizoen te brengen. Er wordt naar gestreefd, minstens een avond en een nacht inventarisatie te houden.

Datum	Begin	Einde	Temp.	Wind	Weersgesteldheid
06/03/88	8.00	10.15	2	W 2	Mist --> Zon
04/04/88	6.45	9.15	2	O 4	Bewolkt
07/04/88	18.55	21.00	13	NO 3	Heilig
17/04/88	6.35	9.45	13	W 1	Bewolkt
24/04/88	6.00	9.30	4	NO 2	Onbewolkt
15/05/88	5.15	8.30	14	O 3	Zon
29/05/88	6.00	9.00	12	ZO 3	Bewolkt/Zon
05/06/88	4.00	5.30	8	Geen	Licht bewolkt
05/06/88	12.00	15.30	18	NW 3	Licht bewolkt
19/06/88	6.00	9.30	8	NW 3	Licht bewolkt
27/06/88	19.40	22.00	20	Geen	Licht bewolkt

Vogelvaria

Allereerst mag het geslaagde broedgeval van een paartje Boomvalken hier niet ongenoemd blijven. In het voorjaar '88 werd de Boomvalk regelmatig gehoord en gezien, gevolgd door een periode zonder een waarneming. Tot op een inventarisatie-dag het paar met vliegende juv. werd waargenomen. De wintertijd gunde ons een blik op het nest waar zo succesvol was gebroed. Ook werd weer een slaapplek van Waterpiepers waargenomen. Maximaal 9 exemplaren werden geteld. Ook de indrukwekkende wolken Spreeuwen behoorden weer tot de waarnemingen in de Zeggen. In maart werden 30 Fazanten-hennen geteld. Zoals ieder jaar in de doortrektijd werden weer Paapje en Tapuit waargenomen. Alhoewel de Roodborsttapuit werd waargenomen, kwam het dit jaar niet tot een broedgeval. Ook werd weer een paartje Kleine Bonte Spechten waargenomen; een broedgeval konden we helaas niet vaststellen. Het zelfde geldt voor de Ransuil; van beide soorten is in 1987 nog een broedgeval vastgesteld.

In dit rapport wordt voor het eerst een overzicht gegeven van 5 jaar inventariseren. De broedgevallen worden grafisch gepresenteerd en er is een samengestelde lijst van broedgevallen en waarnemingen van alle soorten vogels die in de Zeggen gebroed hebben en/of waargenomen zijn. De onderstaande soorten vertonen veranderingen in het aantal broedparen die interessant zijn.

- Blauwborst met een explosie in 1988.
- Bosrietzanger achteruit sinds 1987.
- Grasmus neemt ieder jaar in aantal toe.
- Heggemus in 1988 duidelijke toename.
- Koolmees vanaf 1987 iets op retour, door stormschade zijn er minder oude bomen.
- Porseleinhoen in 1985 voor het laatst gebroed en daarna is de roep niet meer gehoord.
- Roodborst met een eenmalige sterke teruggang in 1985.
- Roodborsttapuit alleen in 1987, nabij nieuwe aanplant!
- Sprinkhaanrietzanger vanaf 1987 geen broedgeval meer.
- Staartmees met een uitschieter naar boven in 1987.
- Vink vanaf 1987 relatief sterk toegenomen.
- Waterhoen sterk achteruit vanaf 1987, mogelijk een gevolg van de winter 86/87.
- Wielewaal in 1988 geen broedgeval.
- Wintertaling toename vanaf 1987, mogelijk een gevolg van de nieuwe plas!

Het aantal broedsoorten steeg van 43 in 1984 tot 47 in 1988.

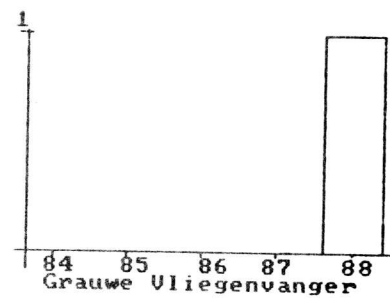
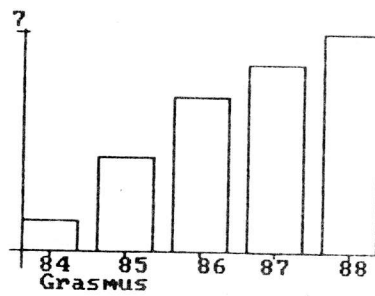
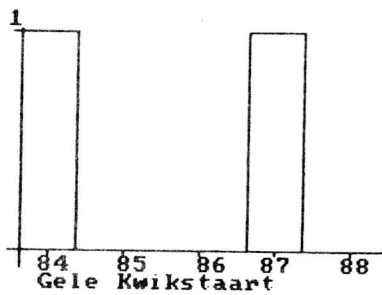
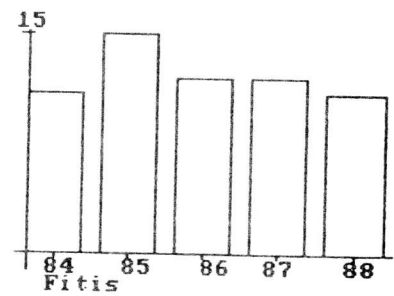
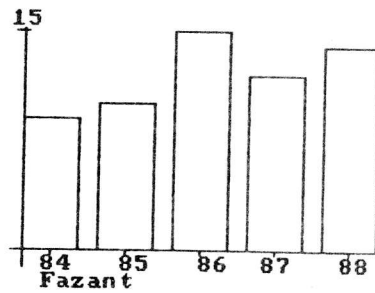
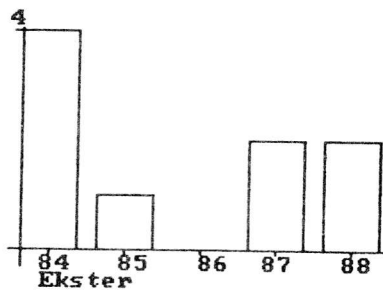
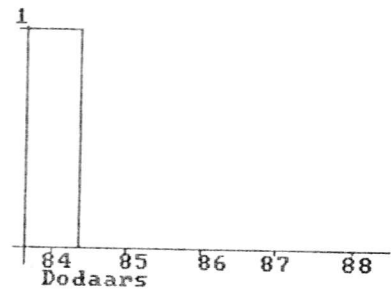
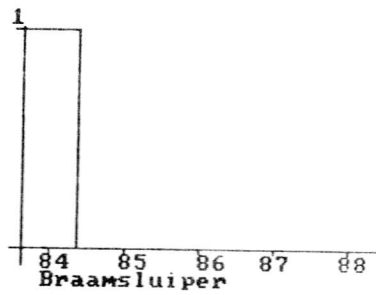
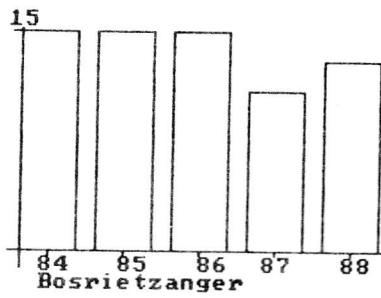
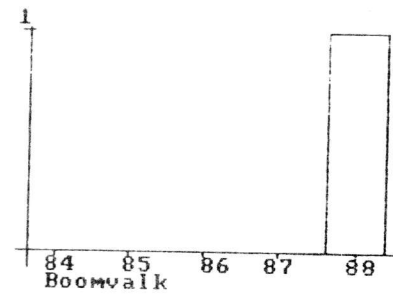
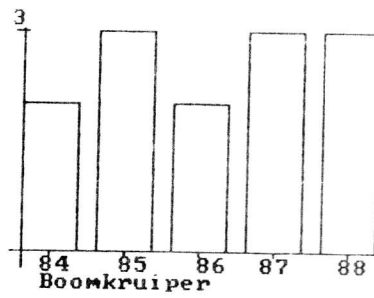
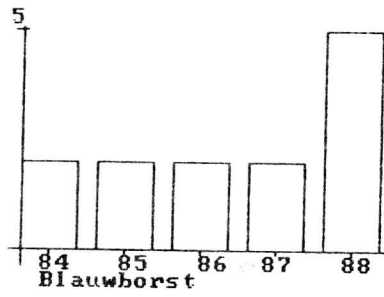
Het aantal broedparen schommelt tussen de 296 en 323.

Het aantal waargenomen soorten per jaar nam af van 92 naar 88.

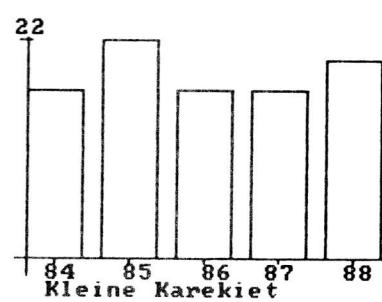
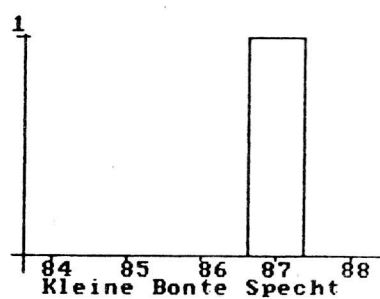
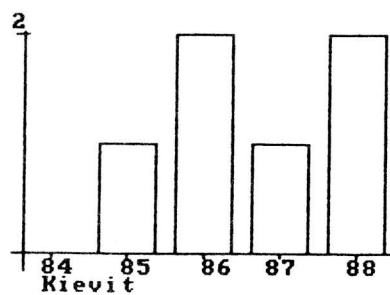
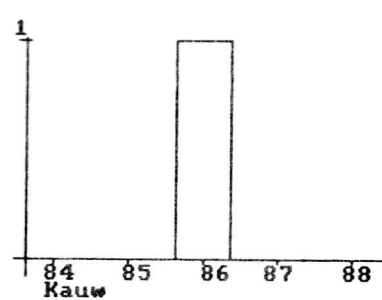
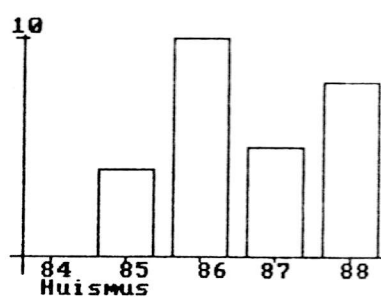
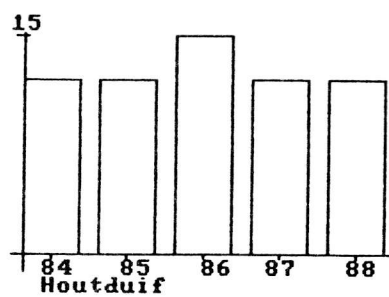
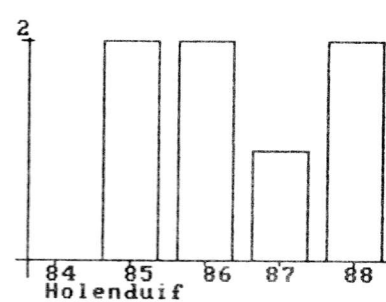
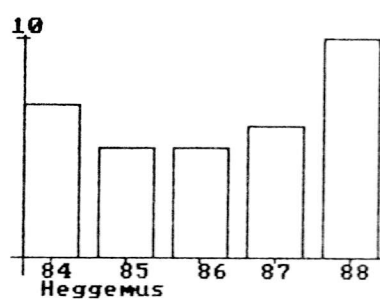
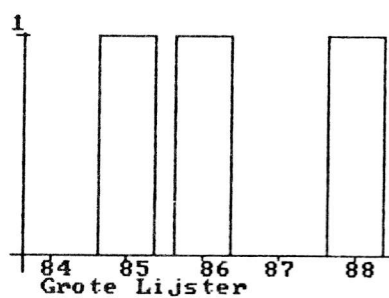
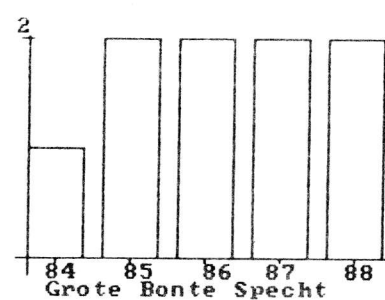
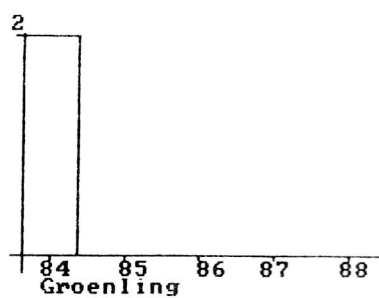
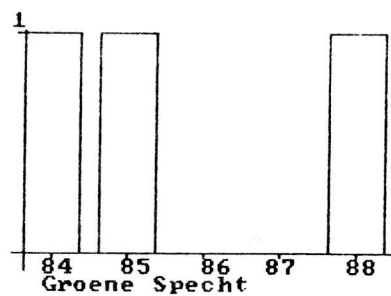
Jammer blijft natuurlijk het niet meer broeden van de Sprinkhaanrietzanger en Porseleinhoen.

In de jaren voor 1984 verdwenen al Bruine Kiekendief en Rietzanger. De Gele Kwikstaart en Roodborsttapuit broeden af en toe in de Zeggen, hopelijk gaan ze tot de vaste bewoners behoren.

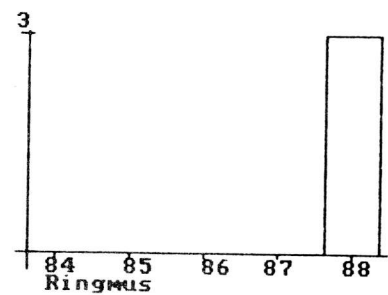
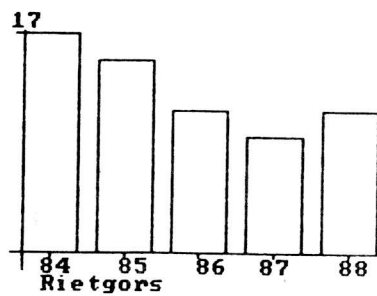
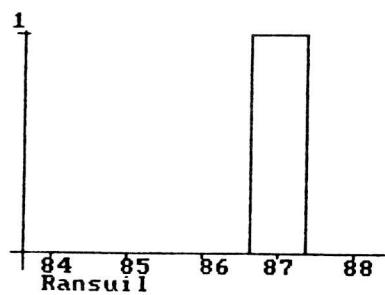
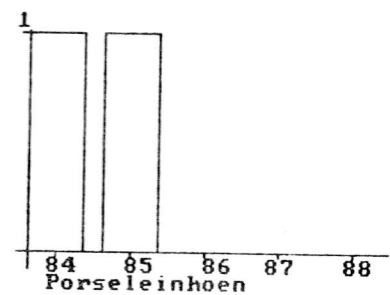
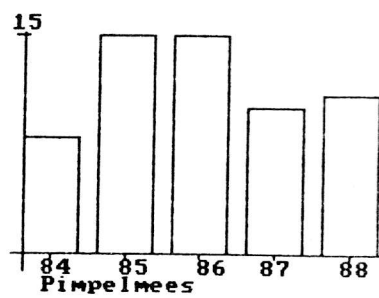
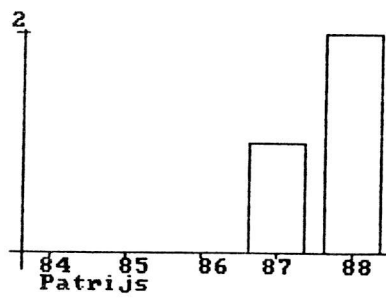
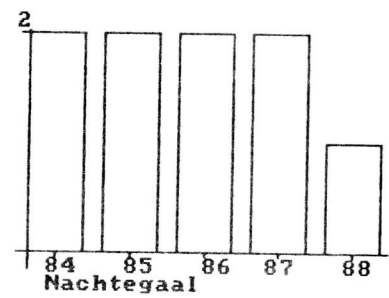
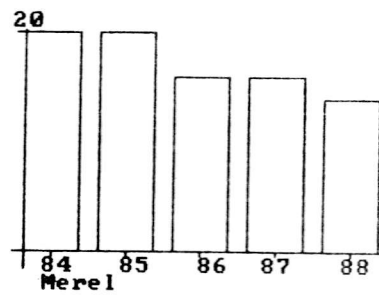
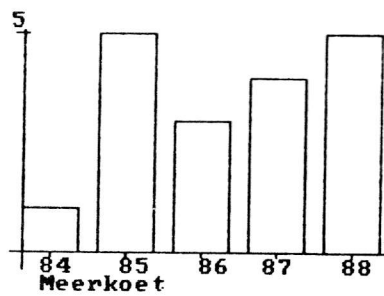
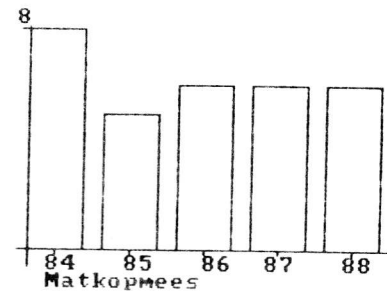
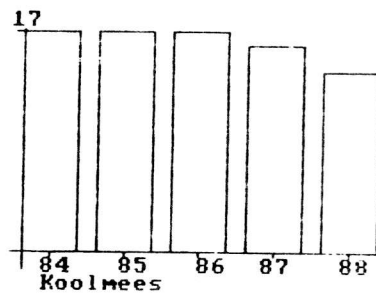
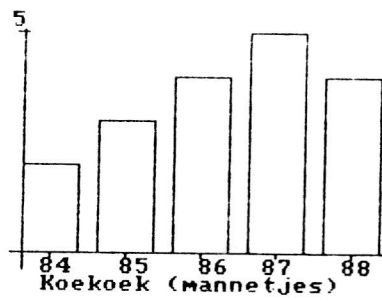
BROEDPAREN COLLEGE ZEGGEN

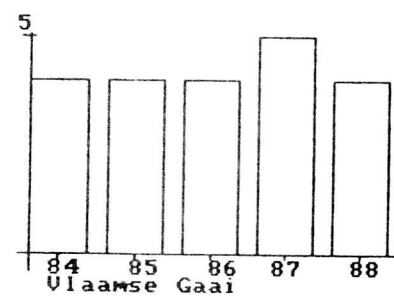
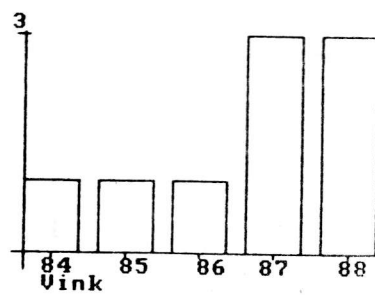
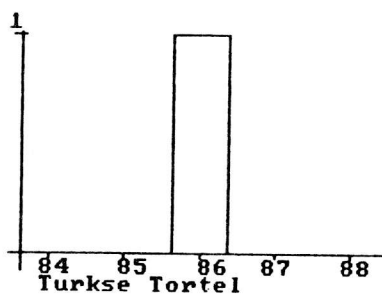
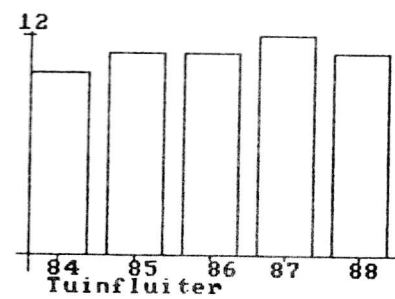
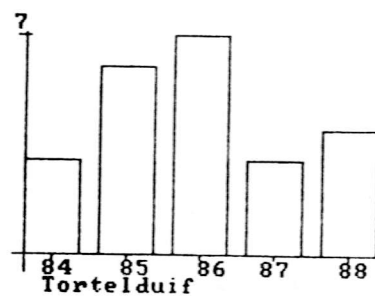
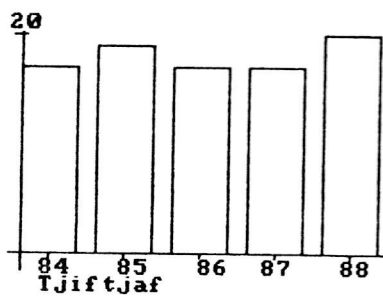
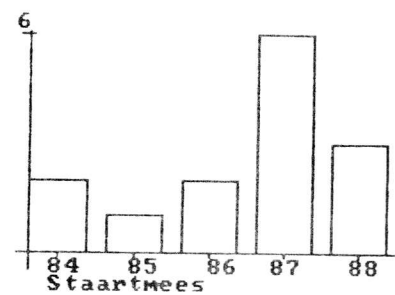
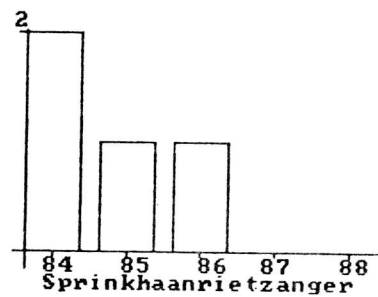
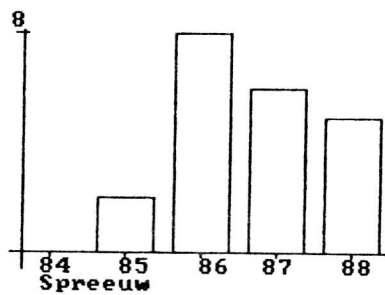
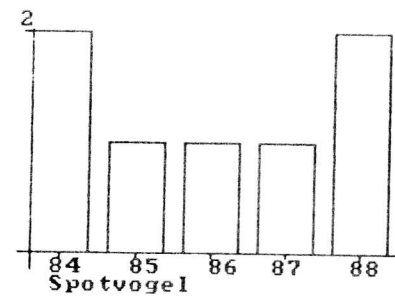
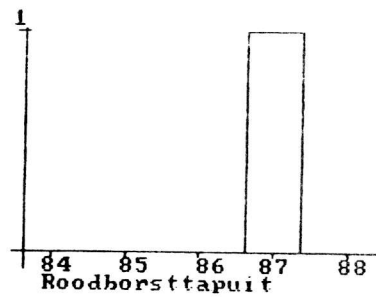
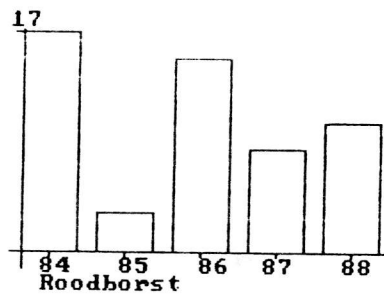
BROEDPAREN COLLEGE ZEGGEN

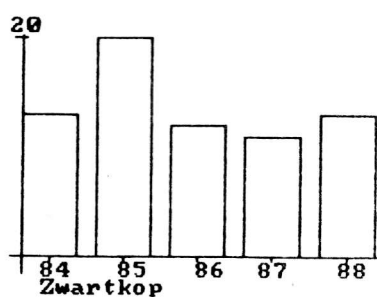
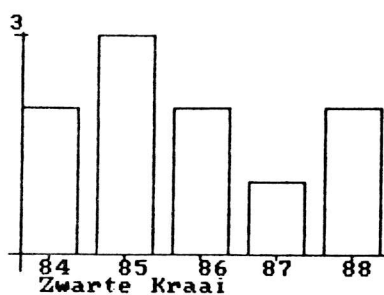
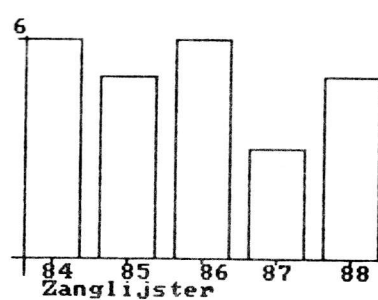
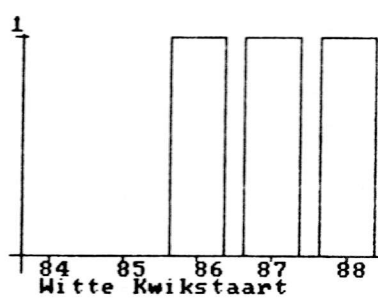
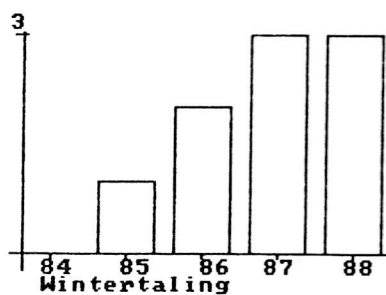
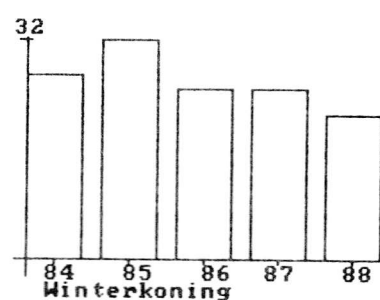
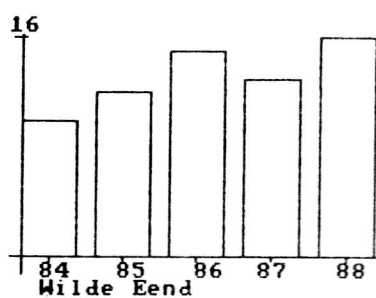
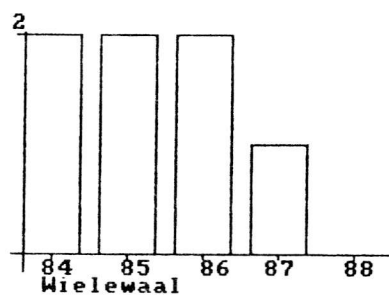
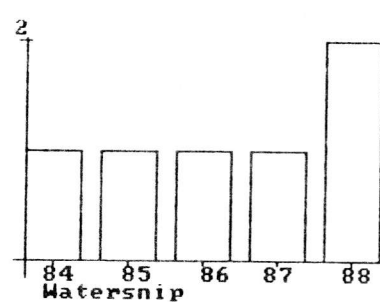
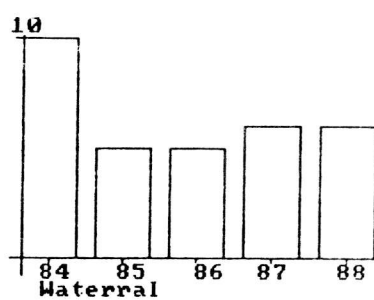
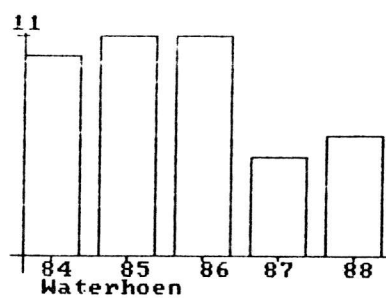
B R O E D P A R E N C O L L E S E Z E G G E N

BROEDPAREN COLLEGE ZEGGEN

BROEDPAAREN COLLEGE ZEGGEN

BROEDGEVALLEN / WAARNEMINGEN COLLSE ZEGGEN '84 - '88

Soortnaam	Code	84	85	86	87	88
Barmsijs	219				*	*
Beflijster	0	*	*	*		*
Blauwborst	156	2	2	2	2	5
Blauwe Kiekendief	49			*	*	
Blauwe Reiger	12	*	*	*	*	*
Boerenwaluw	138	*	*	*	*	*
Bokje	87				*	
Boomkruiper	196	2	3	2	3	3
Boompieper	141				*	
Boomvalk	58	*		*		1
Bosrietzanger	172	15	15	15	11	13
Bosuil	121			*	*	*
Braamsluiper	176	1	*	*		*
Bruine Kiekendief	48	*	*	*	*	*
Buizerd	53	*	*	*	*	*
Dodaars	3	1	*	*	*	*
Draaihal	128	*				
Ekster	201	4	1	*	2	2
Fazant	63	9	10	15	12	14
Fitis	182	11	15	12	12	11
Fuut	4					*
Geelgors	225					
Gele Kwikstaart	145	1	*	*	1	*
Gierzwaluw	125	*	*	*	*	*
Goudhaantje	183					*
Grasmus	177	1	3	5	6	7
Graspieper	142	*	*	*	*	*
Grauwe Gans	22				*	
Grauwe Vliegenvanger	185		*	*		1
Groene Specht	129	1	1	*	*	1
Groenling	214	2	*	*	*	*
Grote Bonte Specht	131	1	2	2	2	2
Grote Lijster	167	*	1	1	*	1
Havik	51	*	*	*	*	
Heggenus	153	7	5	5	6	10
Holenduif	114	*	2	2	1	2
Houtduif	115	12	12	15	12	12
Houtsnip	89	*	*	*	*	*
Huisvlieg	209	*	4	10	5	8
Huiswaluw	139	*	*	*	*	*
IJsvogel	126	*	*		*	
Indische Gans	0		*			
Kauw	203	*	*	1	*	*
Keep	212	*	*	*	*	*
Kemphaan	86			*		
Kievit	78	*	1	2	1	2
Kleine Bonte Specht	132	*	*	*	1	*
Kleine Karekiet	173	17	22	17	17	20
Kneu	217	*	*	*	*	*
Koekoek (mannetjes)	118	2	3	4	5	4
Kokmeeuw	104	*	*	*	*	*
Koolmees	194	17	17	17	16	14
Koperwiek	166	*	*	*	*	*
Kramsvogel	164	*	*	*	*	*
Kuifeend	35	*		*		
Manderijn Eend	453	*				
Matkopmees	190	8	5	6	6	6
Meerkoet	68	1	5	3	4	5

BROEDGEVALLEN / WAARNEMINGEN COLLSE ZEGGEN '84 - '88

Soortnaam	Code	84	85	86	87	88
Merel	163	20	20	16	16	14
Nachtegaal	155	2	2	2	2	1
Notenkraker	0		*			
Oeverloper	99	*	*	*	*	*
Paapje	159	*	*	*	*	*
Patrijs	61	*	*	*	1	2
Pimpelmees	193	8	15	15	10	11
Porseleinhoen	65	1	1			
Putter	215	*	*	*	*	*
Ransuil	122	*	*	*	1	*
Rietgors	227	17	15	11	9	11
Rietzanger	171	*	*		*	
Ringmus	210	*	*	*	*	3
Rode Wouw	0	*				
Roek	204	*	*	*	*	*
Roodborst	154	17	3	15	8	10
Roodborsttapuit	160	*		*	1	*
Scholekster	70		*	*	*	*
Sijs	216	*	*	*	*	*
Sperwer	52	*	*	*	*	*
Spotvogel	175	2	1	1	1	2
Spreeuw	208	*	2	8	6	5
Sprinkhaanrietzanger	169	2	1	1	*	*
Staartmees	188	2	1	2	6	3
Stormmeeuw	105	*	*	*	*	*
Tafeleend	34	*	*	*	*	*
Tapuit	161	*	*	*		*
Tjiftjaf	181	17	19	17	17	20
Tortelduif	117	3	6	7	3	4
Tuinfluit	178	10	11	11	12	11
Turkse Tortel	116	*	*	1	*	*
Vink	211	1	1	1	3	3
Vlaamse Gaai	200	4	4	4	5	4
Waterhoen	67	10	11	11	5	6
Waterpieper	143	*	*	*	*	*
Waterral	64	10	5	5	6	6
Watersnip	88	1	1	1	1	2
Wielewaal	197	2	2	2	1	*
Wilde Eend	29	10	12	15	13	16
Winterkoning	152	27	32	25	25	21
Wintertaling	28	*	1	2	3	3
Witgatje	97	*		*	*	
Witte Kwikstaart	148	*	*	1	1	1
Wulp	93	*	*	*		
Zanglijster	165	6	5	6	3	5
Zilvermeeuw	107	*	*	*	*	*
Zwarte Kraai	205	2	3	2	1	2
Zwarte Roodstaart	157		*	*	*	
Zwartkop	179	13	20	12	11	13

* Betekent waargenomen, maar geen broedgeval, Code = SOVON code

Aantal Broedsoorten per jaar:	43	45	45	47	47
Aantal Broedparen per jaar :	302	323	330	296	323
Aantal Soorten per jaar :	92	90	92	90	88

Van 1984 - 1988 waargenomen soorten: 107

Beheer

Het meest ingrijpende en terugkerende beheer is het maaien van het riet dat naar de mening van vele vogelaars veel te lange tijd in beslag neemt waardoor de rust in het begin van het broedseizoen wordt verstoord.

Juist in een periode dat de eenden-soorten hun broedplaats zoeken, wordt het maaien en afvoeren van het riet nog voortgezet. Naar onze mening is dat niet het beheer dat bedoeld wordt in het beheersplan voor dit unieke gebied.

Het planten van de populieren langs de Zeggenweg is een goede zaak en wij hopen dat deze aanplant beter zal gedijen dan de eiken aan de andere kant van het weggetje. Uit het oogpunt van beheer is het eenvoudiger en waarschijnlijk financieel ook aantrekkelijker om zoveel mogelijk grasland te hebben in dit gebied. De graslanden zijn vooral in mei uitzonderlijk mooi met de bloeiende grassen en zuring soorten. Maar het zou voor de noodzakelijke afwisseling in het landschap goed zijn om in het westelijke deel akkers te situeren. Er zijn wel enkele akkers met voornamelijk granen ingezaaid maar deze liggen t.o.v. de bosjes en rietvelden ver weg. Voorheen lagen deze akkers beter verdeeld over het gebied en er waren er ook meer. Voor de fauna zou een uitbreiding van het akkerarsenaal een verbetering van het leefgebied betekenen wat tot gevolg kan hebben dat een paar soorten vogels weer terug zouden kunnen keren in dit gebied zoals Gele Kwikstaart en Veldleeuwerik.

Het regelmatig en op het juiste moment maaien van het orchideeen-veldje heeft geleid tot een veldje wat vooral in de bloeitijd veel bezoekers trekt. Enerzijds kan dit leiden tot overbelasting van dit veldje maar anderzijds is het reclame voor de wijze van beheer. De Watersnippen die broeden in dit veldje, worden regelmatig verstoord door deze bewoners. In het Geldropse deel zou door vrijwilligers in de winter, bij vorst, een elzensingel worden afgezet. Dit is echter niet gebeurd omdat er geen vorst van betekenis geweest is.

De veestal op het Geldropse deel past uit het oogpunt van het beheersplan in het geheel niet in het gebied. De ruimte rondom de stal wordt gebruikt als opslag voor hooi maar vooral van mest en niet alleen uit deze stal. Het moet toch mogelijk zijn om met de eigenaar tot een oplossing voor dit probleem te komen.

De grootste beheerder is de gemeente Eindhoven en die zorgt naar onze mening goed voor haar eigendom. Ook Brabants Landschap is beheerder en deze stichting beheert op haar wijze haar gebied ook naar behoren. De Gemeente Geldrop doet heel weinig met haar eigendommen en dat vinden wij een slecht beheer. Geldrop, neem een voorbeeld aan Eindhoven en de Stichting het Brabants Landschap.

Henk Coenen
Jack Klomp
Ben de Ruijter

Kontaktadres:
Heibeekstraat 40
5662 Geldrop
tel. 040-857391